

ВПРОВАДЖЕННЯ АДАПТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В АГРОПРОМИСЛОВОМУ ВИРОБНИЦТВІ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ЗМІН КЛІМАТУ

Я.А. Жаліло, д. е. н., с. н. с., заслуж. економіст України, заступник директора – керівник центру економічних і соціальних досліджень НІСД

Тези вступного слова

Зміни клімату найпотужніше впливають на агровиробництво. У вимірах умов вирощування рослин, умов для тваринництва, формування нових ризиків (захворювання, шкідники, стихійні лиха) – але й створення нових можливостей.

Пошук нового балансу ризиків та можливостей – надпотужний виклик для технологів. Проте не менш важливі зміни організаційно-економічних механізмів – в агросекторі і не тільки.

Не можна залишати відповідь на ці виклики на відкуп стихійним механізмам. Маємо чимало прикладів, як спонтанність структурних змін формує технологічні та інституційні пастки, які послаблюють адаптивність економіки. Необхідна системна державна політика, яка враховує виклики від зміни клімату, зокрема – у секторальних та регіональних політиках.

Насамперед йдеться про **інноваційну політику** – і залучення приватного капіталу в інвестиції у розвиток новітніх технологій агровиробництва – та, що не менш важливо, комплементарних секторах по ланцюгу створення вартості – агрохімії, агромашинобудування, переробки – звісно, одне з перших місць належить і технологіям зрошування, значущість яких зростатиме.

Виникатиме потреба в **оптимізації організаційних моделей агробізнесу** – через утворення кластерів, впровадження механізмів публічно-приватного партнерства. Важливою є роль територіальних громад та регіональної влади – для створення умов міжмуніципальної та міжрегіональної взаємодії у вирішенні проблем, пов'язаних зі зміною клімату, які не під силу вирішувати на рівні окремих одиниць.

Впровадження адаптивних технологій також вельми утруднене, або й неможливе без **важливих кроків у суміжних сферах**.

У сфері **зайнятості** – підготовки працівників нових кваліфікацій, врахуванні змін у чисельності та структурі зайнятих.

У **фінансовій** сфері – щодо механізмів інвестиційного фінансування, надання бюджетної підтримки, страхування агровиробників.

У розвитку **неаграрних** видів діяльності, пов'язаних зі зміною клімату – наприклад, туристичного сектору, альтернативної енергетики тощо.

У посиленні стійкості щодо **стихійних лих**.

У врахуванні **пандемічних ризиків** та побудові протиепідемічної стійкості.

Це – поле для горизонтальної взаємодії на регіональному та міжрегіональному рівнях, а також для формування вимог щодо відповідної державної політики.

Південь України – важливий пілотний регіон для такої політики – він володіє колосальним агропотенціалом – і водночас чутливий до кліматичних змін.